

OPONENTSKÝ POSUDEK

Jméno disertanta/disertantky:	Mgr. et Mgr. Michal Tuláček
Téma práce:	Právní aspekty elektronizace správy daní
Rozsah práce:	199 stran vlastního textu
Datum odevzdání práce:	17. června 2019 (datum prohlášení)

1. Aktuálnost (novost) tématu

Disertant si jako téma své disertační práce zvolil procesněprávní problematiku elektronizace správy daní, která je tématem aktuálním, a to nejen z právního hlediska, jemuž se autor primárně věnuje, ale i z hlediska společenského a politického. Autor toto téma navíc hojně obohacuje úvahami *de lege ferenda*, zahraničními přístupy a v neposlední řadě vlastními názory a návrhy řešení. Zvolené téma lze tedy bez pochyby považovat za vysoce aktuální a nosné.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Elektronizace správy daní je téma multidisciplinární a vysoce komplexní. Právní rovina zahrnuje široké spektrum právních pramenů – od ústavněprávních až po podzákoné právní předpisy; od vnitrostátních pramenů, přes prameny práva Evropské unie, po prameny mezinárodního práva veřejného (mezinárodní smlouvy mnohostranné i dvoustranné). Přestože autor pojal právní roviny jako stěžejní téma své práce, nemohl se logicky vyhnout ani základním technickým aspektům elektronizace, zejména informačním a komunikačním technologiím, jejichž vývoj neustále přináší nové možnosti využití i v oblasti veřejné správy, a tím pádem i nové výzvy pro jejich uchopení v legislativní rovině.

Autor nejprve za použití deskriptivní a induktivní metody vymezil ústřední pojem práce – elektronizaci správy daní. Následně analyticky zkoumá normativní základ tohoto institutu, přičemž pracuje nejen s právními prameny, ale i s judikaturou soudů a odbornou literaturou, jak vnitrostátní, tak i zahraniční, a z výsledků v závěru indukuje právní principy specifické pro elektronizaci správy daní. Vysokou hodnotu práci jako celku dodává právě analyticko-induktivní část, která je důkazem vědeckého přístupu autora, přesahujícím pouhý popis zkoumané problematiky.

3. Formální a systematické členění práce

Členění práce sleduje strukturu vymezených cílů, tj. výzkumných otázek, které autor vymezil v úvodu práce. Stať práce je tak rozčleněna do tří hlavních kapitol: Elektronizace správy daní, Jednotlivé právní aspekty elektronizace správy daní a Právní principy elektronizace správy daní. Prostřední a nejrozsáhlejší kapitola věnující se právním aspektům elektronizace správy daní je dále tematicky členěna na podkapitoly zabývající se elektronickou komunikací při správě daní, externí správou informačních systémů pro správu daní, zásahy do soukromí při správě daní v kontextu její elektronizace a

odpovědnosti za selhání nástrojů poskytnutých správcem daně k sestavení a podání daňového tvrzení. Závěr práce autor věnuje jednak shrnutí výsledků výzkumu, jednak naznačení směrů, kterými by bylo v budoucnu možné ve výzkumu pokračovat, tj. kam by bylo možné disertační práci ještě posunout.

Po formální stránce je práce na velmi vysoké úrovni. Autor používá odbornou terminologii odpovídající tématu i úrovni práce; styl odpovídá charakteru vědecké práce, přitom je však zachována srozumitelnost a čtivost textu. Pro podtržení názornosti popisu a závěrů autor místy používá i grafická znázornění a v závěru pak tabulky přehledně shrnující právní principy. Stylistické a gramatické chyby se v textu téměř nevyskytují, což mimo jiné svědčí o autorově pečlivém a poctivém přístupu k práci.

4. Vyjádření k práci

Jak už bylo uvedeno výše, autor si pro svoji disertační práci zvolil téma vysoce aktuální a poměrně náročné, pokud jde o šíři podkladových materiálů a předmětu výzkumu. Hloubka deskripcí i úvah *de lege ferenda* svědčí o autorově zájmu o zvolené téma a jeho zkušenostech přesahujících pouhé studium dostupné literatury. Disertační práce zjevně není prvním setkáním autora s problematikou elektronizace daňové správy, což mimo jiné dokládá i přehled autorovy publikační činnosti na str. 8 až 10.

V kapitole 3.4.2 mě zaujal autorův názor na možnosti vyplnění mezer v daňovém řádu subsidiárním použitím / *ad hoc* analogickým použitím správního řádu (str. 116–117). Ve stejné kapitole se dále autor vyjadřuje k právní povaze dohod o přeshraniční výměně informací v oblasti daňové správy uzavíraných ministry financí na základě rámcových mezinárodních smluv (str. 125–127). Přikláním se k autorově názoru, že tyto dohody nejsou pouze „prováděcími technickými dokumenty bez právní závaznosti“, ale že se jedná o mezinárodní smlouvy a k jako takovým by k nim při sjednávání mělo být vnitrostátně přistupováno.

V kapitole 3.4.3. se autor podrobně věnuje elektronické evidenci tržeb a analyzuje rozhodnutí Ústavního soud ČR o ústavnosti tohoto institutu. V současné době jde o jedno z nejvíce rezonujících téma správy daní v politické rovině. Autor se přesto snaží ve své práci držet čistě právních argumentů a podává vyváženou analýzu namítaných důvodů protiústavnosti a způsobu, jak se s nimi ústavní soudci vypořádali.

Autorovi se dle mého názoru podařilo naplnit všechny vymezené výzkumné cíle, za nejhodnotnější část považují prostřední a závěrečnou část práce, kde autor velmi pečlivě analyzuje jednotlivé právní aspekty elektronizace a na základě této analýzy pak dovozuje právní principy. Nebojí se poukazovat na nedostatky stávající právní úpravy, případně postupů správců daně, nabízí možná řešení. Práce by tak mohla v budoucnu posloužit jako dobré východisko pro legislativní práce.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Autor naplnil všechny vymezené výzkumné cíle. Za nejzdařilejší část práce považuji podrobnou právní analýzu problematiky elektronizace správy daní a shrnutí z ní plynoucích právních principů.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Je patrné, že disertant přistoupil k danému tématu velmi poctivě a samostatně. Je velmi pravděpodobné, že disertační práce je původním tvůrčím dílem disertanta obsahující řadu autorových názorů a návrhů řešení a zároveň i řádně citující jiné autory a jiná díla.
Logická stavba práce	Disertační práce je z hlediska systematického vhodně, přehledně a logicky členěna.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Disertant pracoval s širokou škálou pramenů práva (vnitrostátních, mezinárodních i unijních), tuzemskou i zahraniční odbornou literaturou, judikaturou a internetovými zdroji. Forma citací je odpovídající.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Hloubka provedené analýzy v disertační práci je nadstandardní. Disertant vyvozuje vlastní závěry a uvádí návrhy <i>de lege ferenda</i> , a to jak v závěru práce, tak na řadě míst v jednotlivých kapitolách.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Úpravu práce hodnotím jako výbornou. Práce obsahuje grafická schémata a tabulky, která ji vhodně doplňují.
Jazyková a stylistická úroveň	Práce je psaná srozumitelným jazykem odpovídajícím úrovni odborného právního textu.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Při ústní obhajobě by se disertant měl zaměřit na tyto otázky:

- Ještě více rozvést názor týkající se nesouladu EET a práva na informační sebeurčení.
- Ještě více rozvést rozhodnutí NSS sp. zn. 2 Afs 25/2015-38 ze dne 3. ledna 2018.

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	Práci doporučuji k obhajobě před příslušnou komisí pro obhajobu disertační práce.
---	--

V Praze dne 28. srpna 2019

JUDr. Ondřej Trubač, Ph.D., LL.M.
oponent/oponentka